

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра вищої та прикладної математики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан механіко-технологічного
факультету

Братішко В.В.

2024 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри вищої та
прикладної математики
Протокол №_13_від “6” травня 2024р.
Завідувач кафедри

Мейш Ю.А.

”РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП «Агроінженерія»

Сівак І.М.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВИЩА МАТЕМАТИКА**

Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство»
Спеціальність: 208 «Агроінженерія»
Освітня програма: ОПІ «Агроінженерія» ОС «Бакалавр»
Механіко-технологічний факультет
Розробник: доцент, к. ф.-м. н., доцент Цюпій Т.І.

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни «Вища математика»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	208 «Агроінженерія»	
Освітня програма	ОПП «Агроінженерія» ОС «Бакалавр»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	5	
Курсовий проект (робота) (якщо є в навчальному плані)	–	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	2024–2025	2024–2025
Семестр	1	1-2
Лекційні заняття	30 год.	12 год.
Практичні, семінарські заняття	60 год.	12 год.
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	60 год.	126 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання:	6 год. (I семестр)	

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Дисципліна «Вища математика» є не тільки потужним засобом розв'язання прикладних задач, але й елементом загальної культури майбутнього фахівця.

Мета. Дисципліна «Вища математика» є частиною теоретичної підготовки, без якої неможливе вивчення дисциплін професійного спрямування. Вивчення дисципліни «Вища математика» ставить за мету виховання у студентів прикладної математичної культури, формування здатності до логічного мислення, що стимулює розвиток інтелекту і здібностей студентів.

Завдання. Надати підготовку з вищої математики, яка дозволить студентам: оволодіти основними методами дослідження і розв'язку математичних задач, навчитись самостійно поглиблювати свої математичні знання та проводити математичний аналіз прикладних задач, здобути теоретичні та практичні навички, необхідні для розв'язання складних спеціалізованих задач та вирішення практичних проблем у галузі агроінженерії.

У результаті вивчення дисципліни «Вища та прикладна математика» студент повинен

ЗНАТИ:

- означення, теореми, формули з основних розділів вищої математики;
- роль і місце математичних методів при розв'язанні прикладних задач;

ВМІТИ:

- використовувати математичні теорії, методи та прийоми для доведення математичних тверджень і теорем;
- виконувати завдання, сформульовані у математичній формі;
- визначати оптимальні алгоритми для виконання чисельних розрахунків;
- самостійно опрацювати математичну літературу.

Набуття компетентностей:

Студент повинен набути такі компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі агропромислового виробництва, що передбачає застосування певних знань та вмій, технологічних методів та прийомів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 2. Здатність проектувати механізовані технологічні процеси сільськогосподарського виробництва, використовуючи основи природничих наук.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Володіти гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями; формулювати ідеї, концепції з метою використання у професійній діяльності.

ПРН 7. Розв'язувати складні інженерно-технічні задачі, пов'язані з функціонуванням сільськогосподарської техніки та технологічними процесами виробництва, зберігання, обробки та транспортування сільськогосподарської продукції.

ПРН 8. Оцінювати та аргументувати значимість отриманих результатів випробувань сільськогосподарської техніки.

2. Програма та структура навчальної дисципліни:

– для повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			лекцій	практ.	лаб.	інд.	с.р.		лекцій	практ.	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1 семестр														
Змістовий модуль 1. Елементи лінійної та векторної алгебри. Елементи аналітичної геометрії.														
Тема 1. Визначники, матриці, системи.	1	8	2	4			2	5						5

Тема 2. Вектори. Скалярний, векторний, мішаний добуток векторів. Базис. Розклад вектора за базисом.	2	8	2	4			2	17		1			16
Тема 3. Системи координат на площині та в просторі. Пряма на площині. Площина і пряма у просторі.	3	8	2	4			2	7	1				6
Тема 4. Криві другого порядку. Поверхні другого порядку (самостійно).	4	7	1	4			2	9		1			8
Разом за змістовим модулем 1		31	7	16			8	34		1			23
Змістовий модуль 2. Вступ до математичного аналізу. Диференціальне числення функції однієї змінної													
Тема 1. Функція. Границя функції. Неперервність функцій. (самостійно)	5	9	2	4			3	14	2	2			10
Тема 2. Похідна і диференціал функції однієї змінної.	6	9	2	4			3	8					8
Тема 3. Застосування похідної до обчислення границь (правило Лопіталя). Повне дослідження функції. Побудова графіка функції.	7	9	2	4			3	14	2	2			10
Разом за змістовим модулем 2		27	6	12			9	62	4	7			51
Змістовий модуль 3. Інтегральне числення функції однієї змінної													
Тема 1. Комплексні числа.	8	6	1	2			3	5					5
Тема 2. Невизначений інтеграл. Методи інтегрування.	8	10	2	4			4	10	1	1			8
Тема 3. Визначений інтеграл. Геометричні та фізичні застосування визначеного інтеграла. Невласні інтеграли. (самостійно)	9	10	2	4			4	9		1			8
Разом за змістовим модулем 3		26	5	10			11	43	2	4			37
Змістовий модуль 4. Диференціальне та інтегральне числення функцій багатьох змінних													
Тема 1. Поняття функції багатьох змінних. Частинні похідні. Повний диференціал. Похідні та диференціали вищих порядків.	10	8	1	4			3	8		1			7
Тема 2. Екстремум функції двох змінних. Найбільше і найменше значення функції в замкненій множині. Похідна за напрямком. Градiєнт функції.	11	7	1	2			4	7		1			6
Тема 3. Подвійний інтеграл та його застосування.	12	7	1	2			4	17					17

Потрійний інтеграл та його застосування. (самостійно)													
Тема 4. Криволінійні інтеграли I та II роду та їх застосування	12	7	1	2			4	7					7
Разом за змістовим модулем 4		29	4	10			15	39		2			27
Змістовий модуль 5. Диференціальні рівняння. Ряди.													
Тема 1. Диференціальні рівняння першого порядку.	13	10	2	4			4	9	1				8
Тема 2. Лінійні диференціальні рівняння 2го порядку зі сталими коефіцієнтами. Системи диференціальних рівнянь	13	10	2	4			4	7					7
Тема 3. Числові ряди. Знакозмінні ряди, абсолютна та умовна збіжність. Знакопозаочервні ряди, ознака Лейбніца.	14	8	2	2			4	9		1			8
Тема 4. Функціональні ряди. Степеневі ряди. Ряди Фур'є. (самостійно)	15	9	2	2			5	14	1				13
Разом за змістовим модулем 5		37	8	12			17	48	2	2			44
Разом за I семестр		150	30	60			60	150	4	8			114

3. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
	I модуль. Елементи лінійної та векторної алгебри. Елементи аналітичної геометрії	
1	Обчислення визначників.	2
2	Дії над матрицями. Обернена матриця. Ранг матриці.	2
3	Розв'язування систем лінійних рівнянь методом Крамера, методом Гаусса, методом оберненої матриці.	2
4	Лінійні операції над векторами. Скалярний добуток векторів. Векторний, мішаний добуток векторів та їх застосування.	2
5	Розклад вектора за базисом.	2
6	Рівняння прямої на площині. Взаємне розташування прямих. Кут між прямими.	3
7	Рівняння прямої і площини у просторі. Взаємне розташування площин і прямих.	
8	Криві другого порядку. Зведення рівнянь кривих 2-го порядку до канонічного виду.	2
9	Поверхні другого порядку.	2
	II модуль. Вступ до математичного аналізу. Диференціальне числення функції однієї змінної	
10	Обчислення границь функції.	3
11	Дослідження функції на неперервність	

12	Обчислення похідних функцій. Геометричний та фізичний зміст похідної. Диференціювання неявних та параметрично заданих функцій. Логарифмічна похідна.	4
13	Диференціал функції. Похідні і диференціали вищих порядків.	
14	Правило Лопіталя. Розкриття невизначеностей.	2
15	Монотонність функції, екстремум функції. Найбільше і найменше значення функції на відрізку.	3
16	Опуклість графіка функції. Повне дослідження функції.	
III модуль. Інтегральне числення функції однієї змінної		
17	Дії над комплексними числами.	2
18	Методи обчислення невизначених інтегралів (безпосереднє інтегрування, метод заміни змінної, метод інтегрування частинами).	3
19	Інтегрування раціональних дробів.	2
20	Інтегрування тригонометричних та ірраціональних виразів.	
21	Обчислення визначених інтегралів. Геометричні та фізичні застосування визначеного інтеграла.	3
22	Невласні інтеграли I та II роду.	1
IV модуль. Диференціальне та інтегральне числення функцій багатьох змінних		
23	Область визначення функції багатьох змінних. Границя і неперервність. Частинні похідні.	2
24	Екстремум функції двох змінних. Найбільше і найменше значення функції в замкненій множині.	2
25	Похідна за напрямом. Градієнт функції.	2
26	Обчислення подвійних і потрійних інтегралів. Застосування.	2
27	Обчислення криволінійних інтегралів I та II роду.	
V модуль. Диференціальні рівняння. Ряди.		
28	Диференціальні рівняння першого порядку (з відокремлюваними змінними, однорідні, лінійні, рівняння Бернуллі).	2
29	Диференціальні рівняння вищих порядків, що допускають пониження порядку.	2
30	Лінійні диференціальні рівняння другого порядку зі сталими коефіцієнтами. Системи диференціальних рівнянь.	2
31	Дослідження на збіжність знакододатних числових рядів.	2
32	Дослідження на абсолютну та умовну збіжність знакозмінних рядів. Ознака Лейбніца.	2
33	Знаходження області збіжності степеневому ряду. Застосування степеневих рядів.	2
Всього за I семестр		60

4. Теми самостійної роботи

№ п.п.	Назва теми	Кількість годин
1.	Знаходження рівняння лінії на площині за її геометричними властивостями.	2
2.	Метод Жордана-Гаусса розв'язання систем лінійних алгебраїчних рівнянь.	4
3.	Матричні рівняння та методи їх розв'язування.	2
4.	Ранг матриці та методи його обчислення.	4
5.	Полярні та параметричні рівняння кривих другого порядку.	3
6.	Поверхні та лінії в просторі. Їхні рівняння.	3
7.	Нескінченно малі величини та їх властивості.	3
8.	Перша чудова границя та її застосування для обчислення границь.	3
9.	Друга чудова границя та її застосування для обчислення границь.	2
10.	Правило Лопітала та його застосування для розкриття різних типів невизначеностей.	3
11.	Похідна. Задачі, які приводять до поняття похідної.	3
12.	Формула Тейлора для функції двох змінних.	4
13.	Обчислення та застосування криволінійних інтегралів першого роду.	2
14.	Обчислення та застосування криволінійних інтегралів другого роду.	4
15.	Зв'язок між криволінійними інтегралами першого та другого роду.	2
16.	Застосування подвійних інтегралів до задач механіки.	4
17.	Диференціальні рівняння, які зводяться до лінійних. Рівняння Рікатті та Бернуллі.	2
18.	Диференціальні рівняння зі спеціальною правою частиною.	4
19.	Тригонометричні ряди Фур'є. Коефіцієнти Фур'є.	2
20.	Числові ряди з комплексними членами.	2
21.	Знакозмінні ряди. Ознаки їх збіжності.	2

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- захист практичних робіт.

6. Методи навчання

У процесі викладання дисципліни використовуються наступні методи.

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою;

- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань).
- *Методи стимулювання і мотивації навчання:*
  - а) методи формування інтересу до навчання,
  - б) методи формування відповідальності.
- *Методи організації і здійснення навчальних дій і операцій:*
  - а) *перцептивні* методи – через відчуття (словесні, наочні, практичні),
  - б) *логічні* методи (індуктивний, дедуктивний, аналогій),
  - в) *гностичні* методи (проблемний, евристичний, дослідницький, репродуктивний),
  - г) методи *самоуправління навчальними діями* (самостійна робота з книгами, з приладами, з комп'ютером).
- *Методи контролю і самоконтролю:*
  - а) методи *контролю* (усного, письмового, лабораторного, комп'ютерного),
  - б) методи *самоконтролю* (усного, письмового, комп'ютерного).

7. Методи оцінювання

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- реферати, есе;
- захист лабораторних та практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Турчанінова Л.І. Вища математика в прикладах і задачах: Навчальний посібник/ Л.І. Турчанінова, О.В. Доля. – Київ: Ліра – К-2021 – 348 с.
2. Підручник з вищої математики. Режим доступу: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/612/1/vm_pidr.pdf
3. Індивідуальні завдання з вищої математики. Режим доступу: https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/IRVC/Kirilashchuk_P1_2020_93.pdf

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Батечко Н.Г., Панталієнко Л.А., Шостак С.В., Цюпій Т.І., Ружи́ло М.Я. Вища математика. Збірник задач: навчальний посібник. Київ, НУБіП України, 2021. – 304 с.
2. Бохонов Ю. Є. Математичний аналіз: Диференціальне числення функції однієї змінної. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021.-162с.
3. Блащак Н.І., Цимбалюк Л.І., Бойко А.Р. Вища математика в прикладних задачах економічного змісту (Частина 2. Вступ до математичного аналізу. Диференціальне числення): навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей усіх форм навчання. – Тернопіль: 2022. – 44 с.
4. Дудкін, М.Є. Вища математика [Електронний ресурс] : підручник для здобувачів ступеня бакалавра за інженерними спеціальностями / М.Є. Дудкін, О.Ю. Дюженкова, І. В. Степахно. – Електронні текстові дані (1 файл: 10,96 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 449 с. – Назва з екрана.
5. Клепко В.Ю., Голець В.Л. Вища математика в прикладах і задачах. – Київ : Центр навчальної літератури, 2019. – 594 с.
6. Колмакова Л.М., Ю.Є. Сікіраш Ю.Є. Індивідуальні домашні завдання з дисципліни «Вища математика», розділ «Лінійна алгебра» та методичні вказівки до їх виконання. Для здобувачів вищої освіти усіх форм навчання за спеціальністю 122-Комп'ютерні науки та інформаційні технології. – Одеса: НУОП, 2021.-40 с.
7. Кривуца В.Г., Барковський В.В., Барковська Н.В. Вища математика. Практикум. 2-е видання – Київ : Центр навчальної літератури, 2024. – 536 с.
8. Лиман Ф.М., Власенко В.Ф., Петренко С.В., Лиман Ф.М. Вища математика: навчальний посібник. Видавництво: Університетська книга. ISBN: 978-966-680-230-9. 2023. 616 с.
9. Панченко Н. Г., Резуненко М. Є. Вища математика: Навч. посібник. – Харків: УкрДУЗТ, 2022. – Ч. 1. – 231 с.